

מסורת הש"ס

(א) [נס"ח: דייקא],
(ב) [שבת קכא: יבמות קכ.
גיטין לו: מו"ק ס: א] ע"ז
כח, (ד) [ז"ל ולא],
(ה) רש"י, (ו) [ושם ד"ה
ופירן, (ז) [ועי' מו"ק וזמח
יג. ד"ה דיקא נמי],

תורה אור השלם

1. כי בצל החברה בצל
הספק ויחורן דעת
החברה תורה בעליה:
קהלת י ב

הגהות הב"ח

(א) גמ' מאי תקמיה
ישראל מאניה ונשדדיה
קמיה ונירטיה ובי הא
דבר הוה צריה דריי
כי שלחיהו למאניה
ורשדי קמיה ורשדי אמר:
(ב) שם ולקרינהו כי
קריי בפרשת דברים
עד תמיך ירחי שם
לבתר הכי נפקינהו
ומקלינהו: (ג) שם גומתא
דהנא ורסתי ועוד:
(ד) שם אי מנצריכא מאי
אמרה ליה אישבעה לי
לאלהא דישראל דלא
מגליה אישבעה לה לאלהא
דשראל לא מגליה גליא
ליה נפק דרשה כי לאלהא
דשראל הוא דלא מגליה
הא לעמא ישראל מגליה:
(ה) שם למעוטי מאי לאו
כ"ל ומי מאי נמחק:
(ו) שם לא אתרתי קמייא
כ"ל ומי דרישא נמחק:
(ז) רש"י ד"ה ורי יוחנן כי
נמכת ע"ז, כי ע"ז דף
כח ע"א: (ח) תוס' ד"ה
ה"נ וכו' מעי' במורו אחד
ס' ה"נ מסתברא שאינו
נשאר במסקנא ופ' אהב
נמי יס ה"נ מסתברא:

יום הכיפורים פרק שמיני יומא

הבי נמי מסתברא שלשה דברים בו. ריב"ז ל"ג הכי נמי מסתברא
אלא הכי גריס תא שמע שלשה דברים משום דמאי אולמיה
דהא מהא דלייתי כזר ונראה לי דשפיר מייתי דצרייתא קמייא לא
מייתי זה מקץ דס לפרוטי וזהו דוחק הא דמוקמינן למעוטי

למקטליה בדבר הנורא תניא כוותיה דשמואל
כשהורגין אותו אין הורגין אותו אלא בדבר
הנורא דחייף ביה מסתכן דנכית ליה מיית
דחייף ביה מסתכן מאי תקנתיה נישלח
מאניה (ה) ונירדית רב הונא בריה דרב יהושע
הף ביה חד מינייהו בשוקא שלחניהו למאניה
ורדיט אמר קיימתי בעצמי י החכמה תחיה
בעליה דנכית ליה מיית מאי תקנתיה אמר
אביי ניתי משכא דאפא דדיכרא (ו) וניכחוב
עליה אנא פלניא בר פלניא אמשכא
דאפא דיכרא כתיבנא עלך כנתי כנתי קלירוס
ואמרי לה קנדי קנדי קלירוס יה יה ה'

צבאות אמן אמן סלה ונשלחניהו למאניה ולקברניהו בי קברי (ט) עד
תריסר ירחי שתא ונפקינהו ונקלינהו בתנורא ונבדרינהו לקטמיה אפרשת
דרכים והנך תריסר ירחי שתא כי שתי מיא לא לישתי אלא בגומתא
דנחשא דילמא חוי בבואה דישרא וליסתכן כי הא (י) דאבא בר מרתא
הוא אבא בר מניומי עבדא ליה אימיה גומתא דדרבא (י) ועוד אמר
(י) מתיא: (י) יוחנן חש (י) בצפידנא אזל גבה דהדיא מטרונותא עבדא ליה
מלחא חמשא ומעלי שבתא אמר לה בשבת מאי אמרה ליה לא צריכת אי
מצטריכנא מאי אמרה ליה אישבעה לי (י) דלא מגליה אישבעה לאלהא
דישראל לא מגלינא נפק דרשה בפרקא והא אישבעה לה לאלהא דישראל
לא מגלינא הא לעמו ישראל מגלינא והא איכא חלול השם דמגלי לה
מעיקרא מאי עבדא ליה אמר רב אחא בריה דרב אמי מי שאור שמן זית
ומלח רב ימר אמר שאור גופיה שמן זית ומלח רב אשי אמר משחא דגדפא
דאוואזא אמר אביי אנא עבדי לכולהו ולא איתסאי עד דאמר לי ההוא טייעא
אייתי קשייתא דזיתא דלא מלו תילתא וקלינהו בגורא אמרא חדתא ואדריבך
בככי דריה עבדי הכי ואיתסאי ממאי הוה מחמימי חמימי דמימי ומשיוורי כסא
דהרסנא ומאי סימניה כד רמי מידי בככיה ואתא דמא מבי דרי רבי יוחנן כי חש
בצפידנא עבד הכי בשבתא ואיתסי ורבי יוחנן היכי עביד הכי אמר ר"נ בר
יצחק שאני צפידנא הואיל ומתחיל בפה וגומר בבני מעיים אמר ליה רב חייא
בר אבא בר' יוחנן כמאן בר' מתיא בן חרש דאמר החושש בפיו מטילין לו סם
בשבת א"ל שאני אומר בוו ולא באחרת לימא מסייע ליה מי שאחוז ירקון
מאכילין אותו בשר חמור מי שנשכו כלב שומה מאכילין אותו מחצר כבד שלו
והחושש בפיו מטילין לו סם בשבת דברי ר' מתיא בן חרש וחכ"א באילו אין
בהם משום רפואה באילו למעוטי מאי (י) מאי לאו למעוטי סם לא למעוטי מקיזין
דם לסרוני הכי"נ מסתברא דתניא שלשה דברים א"ר ישמעאל בר' יוסי שישמע
משום רבי מתיא בן חרש מקיזין דם לסרוני בשבת ומי שנשכו כלב
שומה מאכילין אותו מחצר כבד שלו והחושש בפיו מטילין לו סם בשבת
וחכ"א באילו אין בהן משום רפואה באילו למעוטי מאי מאי לאו אתרתי
בתרייתא ולמעוטי דרישא לא אתרתי (י) דרישא קמייא ולמעוטי דסיפא
תא

כלב שומה מאכילין אותו מחצר כבד שלו והחושש בפיו מטילין לו סם בשבת
למעוטי מאי לאו אתרתי בתרייתא ולמעוטי דרישא לא אתרתי דרישא ולמעוטי דסיפא:
מ"ס

למקטליה בדבר הנורא. למ"ד רוח
אלו להרגו בידים אלא זורק בו חץ או סקין והורגו: דחייף ציב.
המתחזק בו: דניכית ליה. שהכלב נושכו: נישלח למאניה. יפשיט
בגדיו: משכא דאפא. הוא הכזוב ובלע"ז פוטוי"ש: דאפא דייכרא.
זכור זכר: בגומתא דנחשא. על ידי
קנה של נחש: דילמא חוי לבצואיה
דש. שקפץ מן הכלב עליו ומסתכן:
צפידנא. חולי השיניים והחמישים
ומתחיל צפה וגומר צבני מעיים
ומסוכן הוא: מטרונותא. נכרית הימה:
עבדא ליה רפואה חמשא ומעלי
שכסא. יוס' ה' צבנת וע"ש: והאיכא
חלול השם. שהיא סכורה שעבר על
שבעתו: דמגלי לה מעיקרא.
מהיהא שעתא גלי לה לא נשבעתי
לך כי כך אמרתי: משחא דגדפא
דאוואז. שומן מוח עלס קטן שזרש
כנף העוף שקורין כני"ל סכה אותו
על זרעיו: קשייתא דזיסי. גרעיני
זיסי: דלא מלו תילתא. שלא הביאו
שליש: אמרא חדתא. על מר חדש
שקורין פשוט"ר: ודיקן צבני דדריה.
הדבק צורת השיניים: ממאי הוי.
חמימי דחיי. האוכל פת חמה יותר
מדאי: כסא דהרסנא. דגיס מטרונגיס
עם הקמת צשמן שלהן: שיורי. שעבר
עליו הלילה: מאי סימניה. של אותו
חולי: כד רמי מידי צבניה. כשנותן
כלום צבני וזו הדם משרות שינוי:
ורבי יוחנן היכי עביד הכי וכו'. לא
גרסינן לה הכא אלא צמכת ע"ז (ו):
כמאן עביד ר' יוחנן. לתת סם
צבנת בשביל חולי השיניים דקאמר
לה אי מנצריכא מאי: שאני אומר
כוז. מודיס לו חכמים שהיא רפואה
(ז) לו כלב שומה בחצר כבד שלו:
ירקון. חולי שפניו מוריקות: הכי
גרסינן וחכמים אומרים צאלו אין
צמן משום רפואה צאלו למעוטי מאי
לאו למעוטי סם. והכי קאמרי ליה
צמחים הראשונות אין זו רפואה
גמורה לעבור עליהן דבר תורה
למעוטי סם דיש צו משום רפואה:
לא למעוטי מקיזין דם לסרוני.
צבנת לעולם אכילי הק פליגי ומאי
צאלו משום דשמעיה בר' מתיא דאמר
אכתי אתריתי: לסרוני. חולי ששמו
אשטרנגילין"ן הוא צור"ן מלגט וזההיא
מודה ליה: ה"ג הכי נמי מסתברא
דתניא שלשה דברים אמר רבי אלעזר
בן עזריה משום ר' מתיא בן חרש
מקיזין דם לסרוני צבנת ומי שנשכו
כלב אין צהם משום רפואה צאלו

עין משפט
נר מצוה

עא א מיי" פ"ב מהל' שבת
הלכה ה' סגנו לאין סה
טו"ע אר"ח ס' שבת
סוף ג:

לעזי רש"י

פשוט"ש. חולדה.
בניי"ל [פניני"ל].
נזפה של כנף או זנב.
פשוט"ר. מעדר.
אישטרנגילין.
דלקת שקדים.
ברין מלני"ט.
דלקת שקדים מוגלתית.

רבינו חננאל

ועוד אי"ר מתיא בן חרש
החושש בפיו מטילין לו
סם בשבת מפני שהוא ספק
בפשות וכל ספק בשפשות
דוחה את השבת. ר' יוחנן
חש בצפידנא, פ"י כאב
השיניים, עבדא ליה ההיא
מטרונותא סמא יום חמישי
ועבר שבת, א"ל בשבת
מאי, אמרה ליה לא צריכת,
ואי איצטריכנא מאי,
אמרה ליה אישבע לי
דלא מגליה, אישבעה לה
אלהי ישראל לא מגלינא,
והוה נקיש בלביה בשעת
שבועתו דלעמו ישראל
מגלינא. ובתר דאודעה
ליה, אודעה הוא דלא
אכל מגלינא לעמו ישראל.
דלא מגלינא לאלהי ישראל
א"ל ר' חייא בר אבא
לר' יוחנן כמאן בר' מתיא
בן חרש דשרי להטיל
סם בפיו בשבת. א"ל
ר' יוחנן בהחושש בפיו
מטילין לו סם בשבת דברי
הכל היא ולא באחרת
שחולקין. נימא מסייעא
ליה לר' יוחנן הא דתניא
מי שאחוז ירקון מאכילין
אותו בשר חמור, מי
שנשכו כלב מאכילין אותו
מחצר כבד שלו, והחושש
בפיו מטילין לו סם בשבת
דברי ר' מתיא בן חרש,
וחכ"א באילו אין בהן
משום רפואה, באילו לאו
למעוטי סם, דסם אית ביה
רפואה, ודחי לא למעוטי
הקות הדם לסרוני. ולא
עמדה.